Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 88. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 17-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, APRIL 17, 1980 No. 88. VOL. LXXXVII.

БАЛЯНС НАШИХ СИЛ І ЗУСИЛЬ — ГОЛОВНА МЕТА УДР, КАЖУТЬ ЙОГО ПРЕДСТАВНИКИ

Під час відвідин представників УДР в УНСоюзі. На фото сидять (зліва): пані Уляна Дячук, мгр Роман Ільницький і д-р Іван Флис. Стоять (зліва): Василь Оріховський, проф. Михайло Воскобійник, д-р Олег Волянський і Володимир Сохан.

Джерзі Сити. — Ідейно-політичне охоплення та збалянсування всіх наявних у нашій громаді сил та поширення їх зацікавлення й відповідної участи в усіх активностях нашого оточення є одною з головних цілей Українського Демократичного Руху (УДР) — інформували його представники Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу та редакцію „Свободи" під час чемностевих відвідин у їх приміщеннях минулого четверга 11-го квітня.

УНСоюзу і „Свободу" відвідали: голова УДР мгр Роман Ільницький, заступник голови проф. Михайло Воскобійник та член Головного Секретаріяту і представник сектору незалежних демократів в УДР д-р Олег Волянський. Інформація про структуру та його ближчі і дальші цілі, як і виміна думок і поглядів на теперішню ситуацію в нашій громаді були причиною і ціллю цих відвідин. В розмовах з представниками УДР взяли участь затруднені в головній канцелярії УНС екзекутивні урядовці: головний предсідник д-р Іван Флис, головний секретар Володимир Сохан, головний касир пані Уляна Дячук та головний організатор Василь Оріховський, як також ред. А. Драган.

Голова УДР мгр Роман Ільницький й опісля проф. М. Воскобійник та д-р О. Волянський з'ясували в загальних зарисах цілі УДР, які вони окреслюють як „конґльомерат трьох демократій", себто трьох головних прошарків складових частин нашої громади, яку становлять: 1) величезна більшість уродженців Америки, які Америку вважають за свою батьківщи-

(Закінчення на стор. 4)

М. Мартинюк переобраний на голову Округи УНС у Скрентоні

Скрентон, Па. — Річні загальні збори місцевого Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, які відбулися тут в суботу, 29-го березня, у приміщеннях місцевої української католицької церкви, обрали нову управу, що її знов очолив проф. Микола Мартинюк.

Проф. Микола Мартинюк

Крім цього, до управи входять: Степан Мелеш — заступник голови, Дженет Болянд — секретарка, Катерина Федірко — касир. Контрольну комісію обрано в складі: Анна Балінт, Микола Чомко і Микола Федірко.

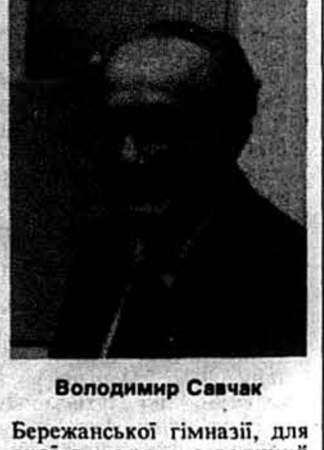
Збори відкрив короткою молитвою о. Йосип Мартинюк, а присутніх учасників привітав проф. Микола Мартинюк. У зборах взяли участь головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис і старший організатор Степан Гавриш. Нарадами проводив Іван Голик, а секретаріював В. Нагурний.

У своєму вступному слові проф. Мартинюк відмітив з

(Закінчення на стор. 4)

Мистець В. Савчак з Австралії заповідає свої виставки

Джерзі Сити, Н. Дж. (Л. К.). — У понеділок, 14-го квітня ц.р., тут до приміщень Головної Канцелярії Українського Народного Союзу та в-ва „Свобода" завітав маестро Володимир Савчак, відомий мистець з Австралії, популярний своїми мистецькими працями серед української та австралійської спільноти, вперше прибувши на американський континент. Мистець поінформував, що метою його поїздки до Америки є дві справи, до деякої міри тісно пов'язані між собою. Перша з них — це влаштування його п'ятьох індивідуальних виставок картин, виконаних олією, які відбудуться за таким порядком:

Володимир Савчак

у Філядельфії — 26-го квітня, Вашінгтоні — 3-го травня, на Союзівці, в рамках З'їзду кол. професорів і учнів Бережанської гімназії у її 175-річчя, від 10-го до 18-го травня, у Ню Йорку від 25-го травня до 1-го червня та в Торонто від 1-го червня. Другою ціллю поїздки В. Савчака — є саме З'їзд Бережанської гімназії, для якої в маляра є великий сантимент, бож у цій гімназії він був колись не тільки учнем, але й в пізніших роках він там навчав рисунків.

У дальшій розмові В. Савчак підкреслив, що в Австралії скрізь на кожній виставці його картин, на програмках, завжди він фіґурує як українець, а також він собі застеріг, щоб не змінювати його імени Володи-

(Закінчення на стор. 4)

ПРЕДСТАВНИКИ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ІНФОРМУЮТЬ ПРО ДОЛЮ ЗАКЛАДНИКІВ В ІРАНІ

Вашінгтон. — З Теграну напливають нові інформації про дальше злагіднення в положенні американських закладників. Одночасно з тим стає щораз яснішим, на які труднощі й упосліджения ці закладники були виставлені протягом довгих місяців з боку іранських фанатиків, які їх безправно захопили і дотепер тримають у порозумінні з Аятоллою Хомейні та його однодумцями.

Ґералд де Ґрюнкі, д-р Бернард Лібескінд, який 1 квітня відлетів до головної квартири Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Женеві з листами від закладників, та д-р Мамсур Шамси, екзекутивний предсідник „Червоного Лева і Товариства Сонця" — іранського відповідника Міжнародного Червоного Хреста, після зустрічей з ув'язненими подають, що „тепер уже арештованих не в'яжуть шнурами на ніч", значить, що їм перед тим роблено, та що „з вийнятком щось коло восьми ослів, які приміщені поодиноко, усі інші перебувають у спільних приміщеннях".

Представники Червоного Хреста потвердили інформацію американського уряду, що в'язнів є 50, а серед них є також Михайло Метрінко, долею якого американські урядові чинники зокрема турбувалися. Михайло Метрінко, колишній член „Корпусу Миру", володіє добре парською мовою, найбільш поширеною в Ірані, перебував там він довший час і його обов'язком було між іншим утримувати контакти з представниками іранської громадськости. Михайла Метрінко іранські чинники часто допитували й виявили підкреслено ворожу поставу до нього. А так звані студенти, тобто ті, що в'язнять американців, були зокрема незадоволені його гідною поставою. Крім 50 в'язнів в американській амбасаді, іранські урядові чинники тримають у т. зв. „домашньому арешті" ще трьох американських дипломатів на чолі з шарж д'афер американської амбасади в Теграні, Брусом Ленґеном.

Представник американського Державного департаменту, Гаддінґ Картер III, на зустрічі з пресою 15 квітня наголосив факт позитивного розвитку проблеми ув'язнених, але й підкреслив конечність дальших заходів з іранського боку.

В той час, коли під американським тиском в Ірані врешті події почали набирати більш надійного розвитку, серед американських союзників, може з вийнятком французів, збільшується рішучість. Після заяв підтримки для заходів президента Картера з боку англійського і італійського урядів та подібної декларації японських прем'єр-міністра і міністра закордонних справ, до них також долучуються чинники Західньої Німеччини. В Західньому Берліні відбулася дводенна конференція Соціял-демократичної партії, членом якої є канцлер у Бонні та на якій лідери цієї партії висловилися про „неуникнимість" санкцій проти Ірану. Навіть архітекти „східньої політики" Західньої Німеччини, Віллі Брандт і Герберт Венер, який перед декількома днями мусів „кляріфікувати" публічно свій занадто промосковський виступ, висловилися позитивно і в справі санкцій і підкреслили конечність спільного фронту в цій справі всіх дев'яти членів Европейської Господарської Спільноти.

Імперативність рішучого спільного фронту Заходу в справі Ірану і в усіх інших справах, включно з бойкотом Олімпіяди в Москві, стає очевидною в обличчі нових подій на іранськоросійському кордоні, де стверджено понад усякий сумнів нову концентрацію большевицьких збройних сил. Гаддінґ Картер на зустрічі з пресою звернув увагу на те, що така концентрація не має ніяких раціональних підстав і викликує питання: „Чи це не є пов'язане з можливою акції проти Ірану?"

Афганські повстанці вбили двох совєтських генералів

Ісламабад, Пакістан. — Офіційне радіо пакістанського уряду повідомило, що афганські повстанці збили совєтський гелікоптер, вбиваючи двох совєтських генералів і трьох високих старшин афганської армії. Радіо повідомило, що тіла тих генералів, одного командира дивізії й двох інших генералів-бриґадирів, перевезли літаком до Кабулу, столиці Афганістану. Речник одної з афганських повстанських груп, сказав, що повстанці вбили недавно 75 совєтських вояків, між ними 25 старшин, в провінційному місті Баграм (провінція Парван), де є встановлена сильна совєтська військова база.

Ці самі джерела також передають, що совєти почали офензиву в провінції Лаґман, на північ від Кабулу, уживаючи 300 танків, артилерію та гелікоптери.

В Оттаві відбудеться зустріч українських видавців і редакторів

Оттава, Онт. — Тут в неділю, 20-го квітня, в рамках Українського літературного ярмарку, відбудеться дискусійний панель на тему „Українська преса в 1980-их роках", в якому візьмуть участь члени редакцій вісьмох українських газет, в тому числі й англомовного „Українського Тижневика", що його заступатиме ред. Галина Сминдак. Заступлені будуть також газети „Новий Шлях", „Промінь", „Око", „Гомін України", „Студент", „Вісник" і журнал „Світло". Модератором панелю буде проф. д-р Володимир Тарнопольський. Панель заплянований на год. 3-тю по полудні в приміщеннях місцевої української католицької церкви при 991 Карлінґ Евеню.

На цей день заплянована теж конференція українських видавців і редакторів, яка відбудеться у приміщеннях Крайової бібліотеки і публічних архівів. Увечорі того ж дня учасників гоститиме на вечірці місцевий відділ Т-ва Українських Професіоналістів і Підприємців.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім передплатникам „Свободи", що від 1-го травня ц.р. англомовний „Український Тижневик" (The Ukrainian Weekly) висилатиметься вже тільки тим передплатникам щоденника, які собі цей тижневик окремо замовлять і передплатять. Усі передплатники щоденника вже одержали, або ще одержать окремі повідомлення в цій справі та карточки і зворотну коверту на замовлення. Прохаємо їх негайно виповнити та повернути нам разом з належною передплатою.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР У ФРАНЦІЇ ЛАЄ АМЕРИКУ, ПОГРОЖУЄ ЕВРОПІ

Париж. — Степан Червоненко, совєтський амбасадор у Франції, в четвер 5-го квітня вилаяв Америку за намагання „европеїзувати атомову війну", за „безпосередню загрозу південним частинам Совєтського Союзу" та взагалі за „нездійснимі зусилля зупинити історію, щоб відзискати втрачену зверхність". Червоненко промовляв до групи дипломатів, науковців і журналістів у Міжнародній Дипломатичній Академії, на виступ в якій він сам запросився. Власне тому очікувано, що він бажає використати той міжнародний форум для якоїсь нової совєтської „мирної офензиви", але замість сподіваного прийшла несподівана атака на Америку та погрози европейським країнам, якщо вони не відкинуть „американського натиску", щоб перетворити НАТО на „інструмент для американської ґльобальної політики".

В дипломатчних колах вважають, що головною метою виступу Червоненка було бажання налякати західньоевропейських союзників в НАТО, щоб вони не погодилися на запропоноване Америкою включення в оборонну систему НАТО атомових ракет середнього засягу, погрожуючи, що як европейські країни на це погодяться, то Совєтський Союз почне дальшу розбудову свого збросння. Постійно заявляючи совєтську „миролюбність та совєтське бажання детанту", Червоненко обвинувачував З'єднані Стейти Америки, що причиною „брутального" загострення їхньої політики не є події в Афганістані, ані „так звана совєтська військова загроза", але, мовляв, намагання відзискати „втрачену зверхність". Він перестерігав Европу, що Америка намагається здобути цю зверхність „на спині" европейських країн, наражаючи їх на атомову війну, без небезпеки для неї самої.

СССР і сателіти зброять Ливан

Бейрут, Ливан. — Сюди напливають щораз нові інформації про масове виладування у різних портах Ливану модерної зброї, доставлюваної з СССР і його сателітних країн. Зброя ця згідно з оцінками знавців далеко перевищає потреби і можливости партизанських з'єднань і їхніх форм боротьби. Цей факт підтвердили попередні інформації про спроби перебувати головну частину палестинських партизанських загонів у відділи реґулярної армії.

В цій перебудові головну ролю відіграють достави зброї з СССР, яку доповняють транспорти з Чехо-Словаччини і Східньої Німеччини. СССР доставляє в першу чергу танки і різного рода артилерію.

В додатку до цього на терені Ливану вже від давна діють совєтські вишкільні старшини, яких число значно збільшилося останнім часом. Висилка палестинців на військовий вишкіл до різних осередків в СССР має місце вже від давнього часу.

Разом зі збільшенням військових достав СССР поширив свою пропаґандивно-вишкільну й ідеологічну індоктринацію серед палестинських арабів в Ливані та Сирії.

Також характеристичне, що в останньому нападі на ясла в ізраїльському прикордонному селищі, як подає „Ню Йорк Таймс" з Бейруту, брали участь по одному палестинець, єгиптянин, пакістанець, іракець, а командував ними сирієць. Напад організував і відповідальність за нього перебрав Арабський Визвольний Фронт, частина Палестинської Визвольної Організації, який власне характеристичний тим, що намагається рекрутувати своїх членів з різних ісламських країн.

В СССР посилюють шикани проти американських туристів

Москва. — Згідно з твердженням офіційних джерел у Вашінґтоні, американська амбасада у Москві внесла протест до совєтського уряду проти зростаючих шиканів проти американських туристів в СССР, зокрема жидів, відмітивши, що число таких випадків в останніх тижнях значно зросло.

У протесті амбасада вказала на кілька специфічних випадків в Києві, Одесі та у неназваному місті в центральноазійській частині СССР, де шістьох американських жидів потурбували групи невідомих напасників, деякі з яких прикидались п'яними. Крім того, митні урядники і службовці КҐБ відібрали від відвідуючих СССР американських жидів предмети релігійного культу. До цього року, твердять офіційні джерела, митна контроля туристів не була така строга і американським туристам не роблено труднощів у перевезенні різних речей, в тому й предметів релігійних культів, їхнім родинам і приятелям.

Речники американського уряду твердять, що совєтська влада посилила шикани туристів з уваги на Олімпійські ігрища, бо про це відкрито пишеться у совєтській пресі, яка постійно остерігає перед приїздом до СССР „небажаних осіб під маскою туристів".

Американські джерела здогадуються, що випадки з жидівськими туристами були зумисно інсценізовані, щоб відстрашити інших, які задумують відвідати СССР у зв'язку з Олімпійськими ігрищами.

У Москві і Ленінграді також значно посилилось слідкування за американськими дипломатами, проти чого американська амбасада вже раніше внесла протест. Це особливо відчувають працівники американського консуляту в Ленінграді, які є під постійним нагглядом невідомих осіб, правдоподібно з органів безпеки.

Збільшується фермент серед европейських комуністів

Париж, Франція. — В Европі заповідають можливості нового згуртування частини европейських комуністичних партій - без французької і тих, що беззастережно віддані Москві, — на базі нової форми еврокомунізму, а після того політичного зближення між европейськими комуністичними і соціялістичними партіями. Це мало бути предметом розмов лідера італійських комунічтів Берлінґуера з Маріо Соаресом і Феліпе Ґонзалесом, лідерами портуґальської і еспанської соціялістичних партій ще в осені минулого року, а в березні ц.р. в Штрасбурґу з Віллі Брандтом, лідером німецьких соціялістів і Франсуа Мітерраном, лідером французьких комуністів — інформує „Ню Йорк Таймс".

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ ЗНОВУ АРЕШТОВАНИЙ

(Пресова Служба ЗП УГВР). — З Совєтського Союзу надійшла вістка, що 8-го квітня ц.р. в Нюрбі, Якутської АССР, заарештовано Вячеслава Чорновола. Офіційна причина арешту невідома, але люди, що стоять близько до Чорновола, твердять, що слідство ведеться за спробу „зґвалтування".

Вячеслав Чорновіл

Вячеслав Чорновіл відомий на Заході, як автор збірки „Лихо з розуму". Втретє він був арештований 12-го січня 1972 року і засуджений за „антирадянську пропаґанду й аґітацію" на шість років таборів і три роки заслання. Реченець заслання, яке він відбуває в Нюрбі, кінчався йому при кінці цього року.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

У 1990 РОЦІ У ЗСА БУДЕ 50,000 ЛІКАРІВ БІЛЬШЕ, як цього вимагатимуть потреби. До такого заключення прийшов Департамент здоров'я, освіти і суспільної допомоги на підставі обширної студії, що її перевело Управління засобів здоров'я. У наслідок надвишки, передбачує Департамент, збільшиться число лікарів загальної практики, оптометристів, дентистів, натомість дальше бракуватиме подіятристів, тобто спеціялістів від недуг ніг, і, можливо, фармацевтів. У 1990 році медична професія у ЗСА начислятиме біля 600,000 лікарів різних спеціяльностей. Передбачений зріст у цій професії та евентуальна надвишка не означають, однак, що знижуватимуться кошти лікування.

ТРИ НАГОРОДИ ПУЛІЦЕРА В КАТЕГОРІЯХ репортування, коментарів і критики одержав щоденник „Бостон Ґлоуб", а пресове аґентство Ґаннетта було відзначене в категорії „служби суспільству" за серію статтей про надужиття фондів монашим чином св. Павла у східній Пенсильванії. У ділянці фотографії перша нагорода припала працівникові пресового аґентства Юнайтед Пресс Інтернешенел, якому вдалось сфотографувати розстріл іранськими вояками дев'ятьох курдських повстанців і двох колишніх поліціянтів з ґвардії депонованого шаха Рiзи Паглеві. В ділянці літератури нагороджено письменника Нормана Мейлера, а понад десяток інших осіб відзначено в різних ділянках журналістики, літератури й музики. Нагороди призначує кожного року Колюмбійський університет на рекомендації спеціяльного жюрі.

ОЩАДНІШЕ ВЖИВАННЯ ГАЗОЛІНИ АМЕРИКАН—цями позначилось і „неґативним" виявом: нема зокрема досить фондів на права шосейних доріг. Цей фонд досі набрався з податків з продажу бензини і він виразно зменшився, як зменшилося вживання бензини, а інфляція зросла. Стейт Пенсильванія особливо відчуває брак грошей і тому шляхи і мости тут перебувають у такому сумному ремонтному стані, що це стало вже політичною проблемою.

АМЕРИКАНЕЦЬ ТОМ ДЖ. ФАРЕР, ПРОФЕСОР Ратґерського університету обраний на голову Міжамериканської Комісії для людських прав. Комісія ця є аґенцією Організацій Американських Держав, найважливішої міждержавної організації усіх урядів обидвох Америк. Проф. Т. Дж. Фарер здобув собі велике признання серед американських державних кіл і в установах для захисту людських прав у світі своїми студіями в обороні людських прав та документарним виявленням численних надужить.

У світі

ЗНИКАЮТЬ НАДІЇ НА ПОВОРОТ МАРШАЛА ТІТА до здоров'я — повідомляють його лікарі у своїх останніх комунікатах. На ділі його життя вже підтримуване тільки завдяки модерним технічним засобам, бо його нирки вже зовсім не працюють, серце працює дуже слабо й нереґулярно, а важкого запалення леґенів не вдалося усунути, ані навіть облегшити, хоч з ЗСА привезено найновіший лік для поборювання тієї недуги — Моксаляктан.

ВІД 22 ДО 24 КВІТНЯ СОВЄТСЬКИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Андрей Ґромико буде на відвідинах у Парижі. Мав він відбути ці відвідини на початку цього року, але французький уряд тоді заявив, що це неоправдане й недоцільне з огляду на совєтську інвазію ма Афганістан.

ПІСЛЯ ФРАНЦІЇ, ДЕ МИНУЛОГО ТИЖНЯ поліція перевела широкі арешти серед французьких і чужих терористів, в половині квітня італійська поліція приступила до такої самої акції. Дотепер арештовано коло 50 терористів, між ними давно пошукуваних організаторів і виконавців убивств різних видатних осіб італійського суспільства.

ПОЛЬСЬКІ КОМУНІСТИ, ВИКОНУЮЧИ послушно доручені їм Москвою завдання, аґітують европейські комуністичні партії, щоб ті конче взяли участь у конференції европейських комуністів, яка відбудеться при кінці цього місяця в Парижі. Метою тієї конференції є склонити комуністичні партії Европи до підтримання афганської аґресії СССР і тим самим до підготови до інших таких акцій. Другою неменш важливою ціллю большевиків є повернути назад европейських комуністів до ролі сліпого знаряддя Москви, з чого вони останньо намагаються визволитися.

АФГАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ ТВЕРДЯТЬ, ЩО ВОНИ здобули від совєтських військ чотири важливі опірні пункти, а між ними Чінка Сарай, столицю провінції Кунар. З інших джерел не потверджено тієї інформації. Одначе потверджено, що большевики обстрілювали знов протягом декількох днів масовим вогнем з гелікоптерів і літаків долину Кама, яку після того окупували большевицькі панцерні війська і піхота.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Східня Европа і права людини

Недавно американська Гельсінкська Комісія під проводом конгресмена Данте Фассела у Вашінгтоні переслухувала ряд свідків, переважно нових втікачів-еміґрантів. Назагал, вони не підтвердили існування „комунізму з людським обличчям", а навпаки, доводили що комуно-московські впливи глибоко вкорінені в т. зв. сателітських країнах. Корисним на тих зізнаннях було зокрема призна́ння для Гельсінкських груп, які роблять все можливе для виявлення порушення різними комуністичними урядами прав людини та Гельсінкських угод.

Один по одному представники з Мадярщини, Чехо-Словаччини, Румунії, Польщі й Східньої Німеччини, — зізнання свідків з СССР відбулися раніше, — нарікали на брак моральної підтримки з боку Заходу. Ці борці за права людини дивуються, коли чують через „Голос Америки" чи „Радіо Вільна Европа" про часті погрози американського Конгресу зменшити дотації на ці радіомовлення. Майже всі свідки в один голос говорили про заперечення прав людини та про поступову совєтизацію всього життя — економічного, культурного і національно-побутового у їхніх країнах.

Із зізнань ясно, що комуністичні режими роблять тільки символічні жести в справі прав людини, і тому надзвичайно важливо, щоб вільний світ, а передусім Америка, не припиняли писати й говорити про оборону прав людини.

Нав'язуючи до радіомовлень „Голосу Америки" і „Радіо Вільна Европа", молодий поляк говорив:

„Ці програми не тільки ламають бар'єри, що їх комуністи збудували поміж Сходом і Заходом, але вони також валять бар'єри ізоляції поміж народами, які живуть під тоталітарними режимами, і поміж людьми, що живуть у вільному світі".

Один молодий професор із Східньої Німеччини закликав Америку виявляти більше симпатії та співчуття для тих, що борються за права людини у Східній Европі. Він твердив, що у серпні 1979 року східньонімецький уряд ухвалив спеціяльний закон, у якому сказано, що всі контакти й виміна інформацій поміж Сходом і Заходом є „політичним злочином", а це ясно є порушенням Гельсінкських угод.

На жаль, американська преса та впливові групи „особливих інтересів" здебільша стежать за порушуванням прав людини в некомуністичних країнах: Південній Кореї, Чіле, Тайвані, Греції, Південній Африці тощо, тому треба наполегливо працювати у тому напрямі, щоб збудити зацікавлення американської преси порушуванням прав людини в „комуністичному раю" Східньої Европи.

Зі свого власного досвіду ці свідки Комісії Фассела знають вартість і значення вільної інформації. Вони впевняють, що замість скорочувати бюджет американських радіомовлень, західній світ мусить драматично продемонструвати піддержку цим борцям за права людини, а передовсім зміцнити радіові голоси вільного світу. Вони знають що сконцентрована програма критики тоталітарних режимів і витончених метод комуністичного переслідування може дати значно більші позитивні наслідки, бо сателітні режими стараються дістати якнайбільше „капіталістичної допомоги", без якої їм трудно втримати своє панування над стероризованими масами.

Назагал, положення поневолених народів у Східній Европі — може не таке суворе й безвиглядне, як в Україні пригноблююче й позбавлене тих свобід, якими втішається Захід, як необхідними прикметами й атрибутами модерного й вільного життя.

Надія на нові жнива

Вислід цьогорічних жнив відіграє важливішу як будь-коли ролю у господарстві СССР, з огляду на припинення продажу американської пшениці совєтам у відплату за їхній напад на Афганістан. На підставі доручення з Москви, всі партійні й державні органи в республіках і областях аж до сільрад і управ поодиноких колгоспів змобілізовані до весняних засівів.

Кампанію засівів переводять неначе битву, притягаючи до неї всі людські сили, нехтуючи людським здоров'ям та всякими санітарними приписами. Як звичайно у такій ситуації притягнено до тяжкої праці також шкільних дітей.

Навчені минулорічним досвідом, коли жнива закінчилися близьким до катастрофи неуспіхом (179 мільйонів тонн на запланованих 225 мільйонів), большевики припильновують вчасні достави реманенту і всіх засобів, потрібних до сівби.

Державним пляном передбачено на цей рік збір зернистих на 235 мільйонів тонн. Осінні засіви перетривали зиму задовільно, не зважаючи на дуже нереґулярні дощові опади. Все таки це небагато допоможе в піднесенні числа худоби, яка падає жертвою минулорічного недобору і американського ембарґа на вивіз збіжжя до СССР. Хоч СССР зумів в основному „залатати" діру" й дістати чимало збіжжя з Арґентини й менших світових продуцентів пшениці, одначе достави були в багатьох випадках спізнені.

Не зважаючи на голосні оптимістичні запевнення з Москви, що цьогорічні жнива будуть рекордові, західні обсерватори обраховують, що все таки буде недобір і то навіть можливо на яких десять, або й більше мільйонів тонн.

НЕВСИПУЩИЙ ПРОМОТОР ТОРГІВЛІ І господарських стосунків з Москвою, приятель Леніна, д-р Арманд Геммер, який крім великої американської нафтової компанії Оксідентал Петролеум, очолює ще й цілий ряд інших підприємств, прибув до Польщі. Ціллю його поїздки, як поінформувало польське пресове аґентство, є: „поінформувати першого секретаря Едварда Ґєрека про пляни довготривалої господарської співпраці з Польщею, в першу чергу в хемічному промислі".

ЮРІЙ ТУРЧЕНКО: „МИ УКРАЇНЦІ"

[1]

Від редакції: Великий паризький щоденник „Лє Фіґаро" 13-го лютого помістив довгу статтю під заголовком „Довга мандрівка Юрія Турченка", в якій з'ясував рішення Турченка втекти разом з його дружиною Аллою із посту в „ЮНЕСКО" та просити політичного азилю у Франції.

Нижче передаємо в цілості у вільному перекладі д-ра В. Душника статтю з „Лє Фіґаро", де у вступі газета зазначила, що новий шукач волі, який з його жінкою постановили „шукати свободи в нашому краю", є українцем з походження. Статтю написав Філіпп де Боссе. У ній сказано:

Дня 31-го грудня 1979 року. Якраз восьма година ранку, коли то 105-та совєтська ґвардійська парашутна дивізія спрямована на Кабул. В тому самому часі, — пише де Боссе, — чоловік і жінка зі смутними обличчями прямували над Сеною до будинку Міністерства закордонних справ, на розі Есплянади Інвалідів, де вони увійшли в будинок.

Мужчина, високий, повний і навіть елеґантний у своєму західньому убранні, купленому в Парижі. Його обличчя нахмурене, а очі інтенсивні. Йому 56 років. Його жінка з синіми очима та коротко-стриженим волоссям виглядає молодшою, як її літа: вона має 50 років.

„Моя дружина Алла, — каже він, — і я — совєтські піддані. Я з походження українець".

Якщо вони зажурені цього ранку, то це тому, що вони прийняли важливе рішення три дні перед тим, цебто 27-го грудня, яке не можна завернути назад. І тому, що вони залишили за собою далеко на Сході не тільки замужню дочку, але також молодшу донечку та свої матері. Вони також дуже втомлені, бо останні три ночі вони провели в різних готелях, побоюючись погоні.

Французькому службовцеві, який їх приймає, чоловік подає два дійсні дипломатичні паспорти і низьким голосом, добірною французькою мовою заявляє:

„Моя дружина Алла і я — совєтські громадяни. Я — українського походження і міжнародний функціонер. Моє ім'я — Юрій Турченко, народження 7-го листопада 1923 року в Полтаві, в Україні; і моя дружина, народжена Співак, 17-го травня 1930 року в Києві. Ми обоє прохаємо політичного азилю у Франції".

Чому? — Совєтський дипломат після того довго мені розказував про причини під час довгих годин у різних околицях Парижу. Ці причини ясні:

„Наш вчинок наскрізь продуманий. Він продиктований нашою совістю. Він є відповіддю на необґрунтовані оскарження совєтськими властями мене в „українському націоналізмі". На ті шикани та моральні переслідування, які я зазнав понад двадцять років, ціллю яких було знищити мою творчу працю, я вияснюю: я інтелектуаліст, прив'язаний до нашої української культурної спадщини, а не „націоналіст" у неґативному змислі, якого цьому поняттю надають совєти. Я шаную кожну національну ідентичність і я реаґую проти брутальних метод в СССР русифікації національних меншин, що їх позбавляють все більше і більше окремішного характеру".

Я сказав, що він дипломат, але це не цілком вірно. Правда, він користає з дипломатичного імунітету так, як більш ніж дві третини всіх совєтських підданих, що перебувають у Франції. Але з тих „товаришів" — сказав Турченко — „більше як половина приналежні до КҐБ, а друга половина з ними співпрацює".

Турченко не був кар'єровим дипломатом, як теж не був військовиком. Юрій Турченко інтелектуал у повному того слова значенні і відданий мистецтву, від якого його усунули шість років тому, призначивши його на пост високого міжнародного урядовця ЮНЕСКО.

В ЮНЕСКО (Організація ОН для справ освіти, науки і культури) перебуває не тільки СССР, але також дві зфедеровані совєтські республіки, Україна і Білорусь. Турченко належав до української делеґації і його контракт мав закінчитися 3-го січня 1980 року, три дні після того, коли він „вибрав волю" у Франції.

Його контакти з амбасадою? Вони полягали передусім у тому, що він мусів відвідувати щомісяця амбасаду для віддачі різниці його місячної платні (на рівні 5-ої ранґи, цебто 18,000 франків), які він одержував від ЮНЕСКО, і тим, що совєтські власті дозволяли йому затримати на прожиття (5,547 франків). Так, він допомагав при прийняттях, викладав на курсах для персоналу амбасади і мав усі почесті. Вони, Турченко з дружиною, мешкали у гарному апартаменті при 215 рю де Юніверсіте.

Обоє члени Комуністичної партії: він з 1954 року, а вона з 1958-го, але вони мусіли залишити свої партійні квитки ще в СССР 28-го березня 1974 року, коли виїздили з Москви до Парижу потягом. Залишили також свої національні паспорти (українці), їх дипломи та трудові картки.

(Продовження буде)

Василь Маркусь

НАДЗВИЧАЙНИЙ СИНОД ІЄРАРХІЇ УКЦЕРКВИ

(Аналіза, значення і перспективи на майбутнє)

(2)

Виринає тепер питання, який статус залишиться за тими синодами, що досі відбулися, у якій черзі і числуванні вони перейдуть до історії. Очевидно, що їх викреслити з історії Української Католицької Церкви не можна. Вони приготовили саме цей Синод, залеґалізований Ватиканом і Папою, і деякі з їх постанов канонічного та душпастирського і літургічного характеру ввійдуть у життя дорогою звичаю. Інші, мабуть, прийдеться ще раз розглядати (наприклад, вибір Постійного Синоду, схвалення Уставу-конституції Церкви тощо). Це не важливе, чи цей Синод буде сьомим чи восьмим або першим, але, що він розпочав те, до чого змагали попередні — синодальне правління нашою Церквою.

Стверджено єдність Церкви як канонічної одиниці

II

Для Апостольської Столиці дотепер існувало двояке поняття, коли була мова про Українську Католицьку Церкву: а) Галицька Митрополія (поняття канонічне) і б) українські католицькі одиниці в Україні і на поселеннях, що разом творили лиш обрядову і радше суспільно-релігійну категорію. За цією ширшою спільнотою не визнавалося окремого канонічного спільного проводу.

Властиво, ціла боротьба на протязі півтора десятка років точилася саме за визнання єдности і юридичного оформлення цього ширшого релігійного поняття. Українська сторона на чолі з Блаженнішим Патріярхом (спочатку Верховним Архиєпископом) настоювала на єдності і потребі завершення цієї ширшої спільноти церковних одиниць у діяспорі разом з тими на українських землях у єдину канонічну помісну Церкву, якій найкраще відповідає патріярхальний устрій. Ці справи з відомих причин не знаходили зрозуміння у Ватикані, хоча слушність змагань визнавалася навіть самим покійним Папою Павлом УІ. У висліді виринула поляризація у наших взаєминах з Ватиканом: українська сторона шляхом звичаю і доконаних фактів творила свій леґальний стан (до якого ми мали всі моральні і традиційно-канонічні управлення) у формі Патріярхату та оголошенням Блаженнішого Отця Йосифа Патріярхом, а Апостольська Столиця вперто не визнавала влади Блаженнішого над Церквою в діяспорі, обмежуючи його владу тільки теоретично до Львівської Архиєпархії. Ватикан не заявився за правною єдністю цілої нашої Церкви в Україні та на поселеннях.

Останній Синод, скликаний Іваном Павлом ІІ, та його висліди, очевидно, вносять зміну у цей стан.

Сьогодні існує поняття (правне!) однієї Української Католицької Церкви, спільної для всіх українців, бож Папа скликав саме синод такої Церкви та довів до обрання для неї архиєпископа-помічника з рядів дочерної одиниці і, в силу складних історичних умов, ієрархами головно із дочерних митрополій, епархій, екзархатів та адміністратур. Коли Іван Павло ІІ у своїй проповіді в Сикстинській каплиці говорив, що українська ієрархія, разом з Папою зібравшися „у цій горниці не почувається осторонь братів, задля яких тут зійшлася" і пекучі потреби яких поставлені перед очі зібраних, Папа думав про Церкву в катакомбах, мовчазну Церкву, яка за винятком свого Первоієрарха не прислала, бо не могла, нікого із своїх архипастирів на цей синод. „Вони є з нами зокрема на цій Евхаристійній відправі" — сказав Папа. А далі ще виразніше заявив, що потреби тієї мовчазної Церкви є постійною турботою її синів на поселеннях та що вони дають „силу і відвагу нести їм постійну допомогу". Синод, як вислів єдности цілої Української Церкви, яка тут є присутня за Вашим посередництвом". Варта ще зацитувати слова Папи, що підтверджують історичну тяглість цієї Церкви:

„Отут, цієї години, у надзвичайний спосіб є присутні сторіччя історичної боротьби і мучеників, заяви віри і євангельського запалу, ревність голошення Євангелія в злуці з Церквою і Петром".

Виринає практичне питання, які межі цієї ширшої одиниці, що оформляється правно, як Помісна Українська Католицька Церква. Ідеально ми бажали б бачити в оцій одній і спільній одиниці всі ті епархії, які традиційно тяготіли до Києва і Львова, і для яких ці центри є колисками їхньої віри і обряду, не зважаючи на теперішні кордони. Коли ж мова про єдність між західньою діяспорою і Україною, а навіть ширше — Галицькою Митрополією, цілком певно можна говорити, що вона досягнена у висліді останніх папських стверджень, то залишається питання про єдність із братами по вірі в Юґославії, Чехо-Словаччині і Польщі.

(Продовження буде)

ВАШІНҐТОН ПОВТОРЮЄ ВИПРОБУВАНИЙ ДОСВІД

Після „господарських чуд" в Европі і Японії, які сталися в першу чергу завдяки далекозорій американській політиці, прийшла черга на такі „чуда" в інших країнах. Знов у великій, а може ще більшій як в Европі і Японії мірі, завдяки американській політиці і всесторонній підтримці, Тайван і Південна Корея вже від років виказують постійний економічний ріст.

Замість давати їм допомогу на споживття Вашінґтон переставився на допомогу в розбудові їхнього промислу і сільського господарства. Цій урядовій політиці сприяли ті американські кола, які розуміли, що крім бизнесу й прибутків існують ще інші важливіші й триваліші цілі.

Саме такі американські господарники і великі американські компанії передавали згаданим країнам крім інвестиційних засобів свій досвід і свої зв'язки на світових ринках. Це часто викликувало застереження, а то й протести різних американських фірм, які добачали в тих акціях творення конкуренції для себе. Воно й справді було творенням конкуренції на перший погляд, але в дійсності це поширювало засяг американських господарських пов'язань, змушувало американські фірми продукувати краще й дешевше, щоб втриматися в конкуренційній боротьбі і накінець найважливіше — показувало світові правдиві цілі американської політики, яка змагає до піднесення життєвого стандарту в цілому світі, до поступенного виелімінування господарських нестач, а в першу чергу голоду.

Тепер на чергу прийшов Пакістан. На границях Пакістану появилися совєтські важко озброєні дивізії і хоч вони ще не наступають, то існує небезпека нового зудару. Покищо це не зудар зброї, але зудар суспільних систем державно-політичних структур, метод господарювання. В цьому зударі переможе розумніша господарка, краще використання людських енерґій, а найважніше повне включення в виробничі процеси людської підприємчивости й творчої ініціятиви. Саме того найважливішого, що в СССР хоче заступити комуністична партія і її програма та далеке від життя централізоване плянування.

На поширеній нараді кабінету президента Картера з участю представників Крайової ради безпеки і експертів Державного департаменту рішено негайно уділити різні особливі економічні концесії Пакістанові, щоб підтримати розвиток його економіки та сприяти допомозі з боку приватних американських підприємців. Концесії ці відносяться також до текстильного промислу, який відіграє в Пакістані неспівмірно велику ролю, а тепер знаходиться в господарському застою.

Як завжди перед тим так і тепер представники юнії і текстильного промислу виступали проти цього. Знов появився арґумент про конкуренцію, про загрози американському підприємцеві і американським робітникам. Одначе перемогли арґументи значно ширшого світово-політичного характеру і знамениті наслідки для подібних раніших заходів у відношенні до інших країн.

ВАРІЯНТИ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОГНОЗ

Могло б здаватися, що економічне прогнозування, використовуючи сучасний стан економічних наук, багатющий досвід і розвинену компюторську систему, діло просте й не конверсійне. Та є зовсім навпаки. Чим більше даних і цифр, чим більше господарських показників і досвіду, тим більше... сумнівів.

Навіть у такому питанні, як: чи економіка ЗСА входить у рецесію (застій), чи ні? — кожен значніший експерт має свою відповідь. Останньо три з них висловилися й кожний, очевидно, інакше.

Перший з них Секретар праці Рей Маршалл, під час зустрічі з групою репортерів, заявив: „Всі знаки показують, що ми знаходимося в процесі входження в рецесію... Це майже певність..." Але коли йому поставили питання, чи американська економіка вже є в рецесії, або коли вона дефінітивно почнеться, на якому пункті й якими об'явами, то він сказав, що це буде видно приблизно за два місяці і то якщо зростатиме далі безробіття, а інші показники падатимуть.

Керівник Ради заробітків і цін, Альфред Кан, сказав під час зустрічі з американськими видавцями 9-го квітня, що рецесія надходить, але її можна уникнути „якщо тільки вдалося б втримати поміркований зріст заробітків і цін в найближчих місяцях".

Але таки їх обидвох перевершив Чарлс Шульц, керівник Ради економічних дорадників президента Джіммі Картера. На такий самий запит він відповів: „Господарські показники вказують на ослаблення... рецесія може бути... але ми вже стільки разів помилилися в передбачуваннях, що...".

В. Качмар

ЗГАДАВШИ МИНУЛЕ...

ПРО Д-РА ЮЛІЯНА ВАССИЯНА У ПЕРЕМИШЛІ

(1)

Відвідуючи недавно наш княжий город Перемишль, зокрема українську катедру св. Івана Хрестителя, палату наших Владик, капітульні забудовання, у яких до вересня 1939 року переховувалися неоціненої вартости архівальні записи, документи, що стосуються нашої давнини у цьому місті, Український Дівочий Інститут, Чоловічу Українську Гімназію, а головно Український Народний Дім над Сяном, у якому приміщувалися майже всі наші установи, неначе на фільмовій стрічці пригадалися мені такі постаті: Ольга Ціпановська, д-р Теофіль Кормош, д-р Володимир Загайкевич, дир. Ярема, дир. Р. Гамчикевич, проф. Мануляк, проф. Т. Поліха, проф. М. Демчук, проф. Б. Загайкевич, проф. Т. Ростcovич і багато інших постатей із 20-30-их років нашого сторіччя. І коли я так стояв поблизу Українського Народного Дому, розмірковуючи над минулим передо мною неначе виринула ніколи незабутня постать д-ра Юліяна Вассияна. Повище названі особи тичили шлях нашої борні з польонізованням на різних ділянках нашого життя цілими десятиріччями. У Народному Домі в оті буревійні роки приміщувалась також і редакція українського націоналістичного часопису „Український Голос". І миттю я пригадав собі д-ра Ю. Вассияна. Ця світла постать була зовсім відмінна, інша від усіх тоді моїх однодумців. А водночас щось пригнітило мою совість, бож пригадав я собі моє заборгування не тільки супроти д-ра Загайкевича, але й супроти д-ра Вассияна. Та не тільки я боржний д-рові Вассиянові бодай скромний спомин, але теж і всі наші націоналісти, а то й усе українське суспільство. Тому то й метою цих скромних рядків є пригадати хоча б частинно про д-ра Ю. Вассияна, — винняткову людину.

У Перемишлі в 1920 роках виходив „Український Голос", власником якого і водночас редактором був проф. Дмитро Ґреголинський, раніше професор Української Чоловічої Гімназії, а опісля українського, чи радше Державного Жіночого Семінара. Дня 1-го листопада 1929 року в „Українському Голосі" появилася стаття з критикою Корпусу Січових Стрільців під командуванням полковника Євгена Коновальця у Києві, мовляв, цей Корпус „спричинився до повалення української держави за часів гетьмана Павла Скоропадського". У висліді гострої реакції УВО, чи точніше ОУН, проф. Д. Ґреголинський формально відпродав „Український Голос" Зенонові Пеленському, який тоді щойно закінчив у Берліні журналістичні студії, а фактично власником цього часопису стала ОУН. І так протягом одного тижня цей часопис із гетьманського став націоналістичним. Редактором „Українського Голосу" став З. Пеленський.

На початку 1930 року З. Пеленського покликано до польського війська і редакторами „УГ" спершу стали інж. О. Бойдуник, а потім — д-р Юліян Вассиян. Була це виїмкова постать як під зовнішнім оглядом, так і теж своїми внутрішніми вартостями. Його повага та висока культура, ввічливість до знайомих і незнайомих, відразу полонила українців міста Перемишля, а зокрема молодь.

Д-р Ю. Вассиян мав виїмковий дар пізнавати людей внутрішньо, себто умів оцінити вартість кожного вже по кількох висловах, а вдальшому він доволі скоро пізнавав характер і моральну вартість людини. При цьому провадив д-р Вассиян спартанське, строге життя. Майже кожного ранку перед працею у редакції він поспішною ходою проходжувався уздовж берега Сяну. І як сам признавався, то кожного ранку в хаті робив руханку.

Харчувався скромно, не любив ходити по ресторанах чи каварнях.

У редакції був надзвичайно ввічливий до працівників адміністрації і початківців журналістичного звання. У протилежність до ред. З. Пеленського, який на нараді з молодими студентами-націоналістами завжди буйно, а то і фантастично накреслював ролю і ріст „Українського Голосу", д-р Ю. Вассиян зовсім інакшою мовою говорив до нас — поважно і реалістично. „Український Голос" мав підтитул — „орган націоналістичної думки", і д-р Вассиян пояснював значення цього зобов'язуючого підтитулу.

Зв'язко, але якже глибоко й водночас зрозуміло він з'ясовував, що завданням націоналістичного українського руху є не тільки виховати кадри ідейних революціонерів-бойовиків, але в першу чергу повноцінних громадян-державників різних професій. Він тоді зазначував, що одчайдушними революціонерами можна виграти революцію, але програти державу! Таких зустрічей Вассияна з молоддю під час його перебування у Перемишлі було багато, вони відбувалися систематично. Він викладав, а молоді люди мали на наступній лекції вести дискусію, себто обмінюватися запитами та думками на порушені теми.

Одначе д-р Вассиян небавом висловив бажання, щоб приходили і брали участь тільки ті, які уважливо думають. Він не терпів пустомельства, фраз і крутійства. Любив правду, хоча б яка вона була прикра і неприємна. Гідне уваги і те, що д-р Вассиян писав у „Українському Голосі" дуже глибокі статті, для пересічного читача майже незрозумілі. Одначе коли він говорив, то ми мали враження, що слухаємо великого педагога, який з'ясовує дану тематику ясно, зрозуміло й дуже переконливо. Д-р Вассиян визначався логічною переконливістю у будь-якій дискусії. Дискутуючи зі своїм противником і доказуючи помилковість думок опонента, д-р Вассиян спокійно, без хвилювання, але з глибокою вірою і переконанням у правдивість того, про що він говорить, переконував свого противника. Сьогодні можна твердити, що якщо б у тих роках було більше Вассиянів у містах Західньої України, а зокрема у Львові, то напевно серед тогочасної нашої студентської молоді було б зовсім інше світосприймання і розуміння українського націоналізму. Бо в отих 20-30-их роках нашого сторіччя хоч ми і читали „Націоналізм" Донцова, що був науковою компіляцією, то здебільша його не розуміли.

(Продовження буде)

СВЯЩЕНИЧЕ ТОВАРИСТВО СВ. АНДРЕЯ

запрошує отців Духовних Американської Області

до церкви св. Ів. Хрестителя в Гантері, Н. Й.

на

ДНІ МОЛИТВИ

за благословенну дію Помісности Української Католицької Церкви на інтенцію Їх Святости ПАТРІЯРХА ЙОСИФА, за Преосвященнішого Митрополита Кир МИРОСЛАВА, за Українську Ієрархію, за вмісні синодальні постанови та ввесь Український Божий Люд -

дня 29-го і 30-го квітня 1980 року.
Початок о год. 3-ій по пол.

Прошу заздалегідь повідомити про свій приїзд і привезти Часослов, Служебник і Ризи.

За Управу Товариства:

о. митрат Володимир Андрушків, *голова*
о. крилошанин Богдан Смик, *секретар*

УВАГА! ВАШІНҐТОН Я ОКОЛИЦІ!

Школа Українознавства у Вашінґтоні, Д. К.

запрошує Вас, Вашу Родину та Приятелів на

ВЕСНЯНУ ЗАБАВУ

що відбудеться

в суботу, 26 квітня 1980 р., о год. 8-ій веч.
в залі Montgomery Club Toll Cedar of Lebanon при дорозі Rt. 115, на північ від Rt. 28, Md.

До танців гратиме оркестра
„ВОДОГРАЙ" *з Ню Йорку*

Це є одинока доходова імпреза нашої школи, тому Дирекція і Батьківський Комітет просить все Українське Громадянство Вашінґтонської Метрополії прибути численно на цю імпрезу нашої Молоді.

Вступ — дорослі $8.00, молодь $2.50.

Т-во „Бойківщина" вшановує свого земляка проф. д-ра Михайла Рабія

Товариство „Бойківщина, відділ „Маківка", в Ню Йорку в неділю, 20-го квітня, улаштовує посмертну виставку акварель і олій д-ра Михайла Рабія, проф. гімназії й семінарії в Дрогобичі.

Проф. д-р Михайло Рабій

Проф. Михайло Рабій народився у Самборі в священичій родині. Ще як молодий, талановитий учень гімназії, особливо в малярстві, пробував пера і пензля.

В 1915 році молодий гімназист вступив до Січових Стрільців. 1918 року брав участь у бою за Львів. Також брав участь у „Чортківській офензиві" під командуванням ген. Грекова. По переході Галицької Армії за Збруч, він, беручи участь у боях, опинився в „Чотирикутнику смерти". Після нашої невдачі потрапив до польських таборів полонених. По звільненні повернувся додому і студіював в Українському Вільному Університеті. Від 1923 до 27 року студіював на філософічному факультеті в Кракові рівночасно відвідував мистецьку Академію. Тут він став одним з основників Української Студентської Громади.

Після закінчення студій в 1927 році д-р Рабій навчав в українській гімназії і семінарії в Дрогобичі. В 1932 році одержав диплом доктора філософії Краківського університету. В 1929 році став членом НТШ у Львові.

Михайло Рабій багато працював над збиранням українського фолкльору (народні пісні), збирав матеріял до історичних праць і статтей, і в 1935 році став професором історії та української мови в державній гімназії в Дрогобичі. Тут застала його Друга світова війна.

З приходом німців д-р Рабій організував міський театр і став його директором. Як і багато з нас, виїхав на еміграцію з родиною до Ляндсгуту у Баварії і там організував українську гімназію, викладаючи історію й українську мову. Крім того випрацював там український вертеп, текст якого, на жаль, затратився.

З приїздом до Америки д-р Рабій працював фабричним робітником. Згодом став учителем і опісля директором курсів українознавства в Ню Йорку. Також збирав і приготовляв матеріяли до радіопрограми Задорецького в Ню Йорку. Завдяки проф. Рабієві програми були на високому рівні. В 1957 році видав збірку історичних оповідань „Напередодні" Другого тому збірки вже не встиг видати: помер 17-го вересня 1958 року на 59-му році життя.

Дочка д-ра Рабія Тетяна зібрала майже всі образи (89) і відділ Т-ва „Маківка", вшановуючи свого земляка, улаштовує виставку його праць у неділю, 20-го квітня до неділі 27-го квітня о 1:30 по полудні в Спортовому клюбі 122, 2-га Авеню в Ню Йорку. Т-во вірить, що громадянство, а особливо земляки з Бойківщини вшанують численною участю сина Бойківщини і Зелених Карпат.

Ольга Соневицька

РЕТРОСПЕКТИВНА ВИСТАВКА ТВОРІВ

ХРИСТІ ОЛЕНСЬКОЇ

відбудеться

від 20-го квітня до 21-го травня 1980 року
в Українському Інституті Америки, 2 Е. 79-та вул. в Ню Йорку

Відкрита: 2-га до 6-ої по пол. (крім понеділків)

Відкриття в неділю, 20-го квітня, 2-6 по пол.

ТОВАРИСТВО БОЙКІВЩИНА, ВІДДІЛ „МАКІВКА" в НЮ ЙОРКУ

сердечно запрошує все Українське Громадянство великого Ню Йорку на **ВІДКРИТТЯ**

БОЙКІВСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВКИ ОБРАЗІВ

яку влаштовує Т-во БОЙКІВЩИНА

в Українському Спортовому Клюбі при 122 Друга Авеню в Ню Йорку.

Образи були мальовані на Бойківщині

проф. д-ром МИХАЙЛОМ РАБІЄМ

більшість яких є бойківської тематики.

ВІДКРИТТЯ цієї небуденної виставки відбудеться **20-го квітня 1980 року о год. 1:30 по пол.**

Виставку відкриє та дасть до неї мистецькі пояснення відомий мистець **проф. Петро Андрусів**, а коротке слово про сл. п. проф. М. РАБІЯ, виголосить його учень з гімназії мистець **Богдан Титла**.

Ця мистецька виставка образів пригадає нам рідні, вічно зелені Карпати Бойківщини та частину нашої дорогої Батьківщини — України.

Цією дорогою хочемо гідно вшанувати 22 річницю смерти відомого громадсько-суспільного діяча та українського науковця, великого сина Бойківщини проф. д-ра Михайла Рабія.

Просимо взяти масову участь у відкритті та відвідати цю виставку протягом цілого тижня, від 20-27-го квітня ц. р., під час тижня від 6-8 веч., в суботу і неділю — 12-8 веч.

УПРАВА Т-ВА БОЙКІВЩИНА

ЛМКЛЮБ ВЛАШТОВУЄ АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ПОЕТА В. БІЛЯЇВА

Ню Йорк, Н. Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю, 18-го квітня ц.р., в год. 7:30 вечора, тут у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга евеню, відбудеться авторський вечір поета Володимира Біляїва з нагоди появи його збірки „По той бік щастя". Слово про автора виголосить д-р Наталія Пазуняк. У музичному інтермеццо — виступ бандуриста проф. Романа Левицького.

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. проф. д-ра Дам'яна Горняткевича

Незабутнього Друга, б. члена Української Студентської Громади в Кракові,
на Патріярший Фонд
25.00 дол. зложив **Василь ПАЛІДВОР**

Комітет
Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Великого Ню Йорку
Метрополітальний Відділ УККА

ПОВІДОМЛЯЄ

Представників складових Організацій, Членів Управи, Контрольної Комісії і Товариського Суду Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій, Відділ УККА в Ню Йорку, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ВІДДІЛ УККА в НЮ ЙОРКУ

відбудуться

в суботу, **26 квітня 1980 р., о год. 2-ій по пол.**
в кімнаті ч. 22
Український Народний Дім
140-142 Друга Авеню; НЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття.
2. Вибір президії Зборів.
3. Затвердження порядку нарад.
4. Вибір комісій:
   а) Верифікаційної для перевірки мандатів.
   б) Номінаційної Комісії.
5. Прочитання і прийняття протоколу із попередніх загальних зборів.
6. Звіти Управи: а) голови, б) фінансового референта, в) доповнення звітів референтами.
7. Звіт Контрольної Комісії.
8. Звіт Товариського Суду.
9. Дискусія над звітами.
10. Звіт Верифікаційної Комісії.
11. Уділення абсолюторії.
12. Вибір керівних і контрольних органів КОУАО.
13. Слово новообраного голови.
14. Внески і запити.
15. Закриття.

Якщо не збереться на означену годину вимагана кількість представників, Загальні Збори пічнуться одну годину пізніше і рішення їх будуть правосильні при будь якій кількості голосів.

Право голосу у Загальних Зборах будуть мати тільки ті прдставники, яких організації заплатили членську вкладку до КОУАО.

Остаємось з дружнім привітом!

За Управу КОУАО міста Ню Йорку:

Інж. Євген Івашків, *голова*

Розалія Полчій і Андрій Прятка, *секретарі*

ЗАБАВА В КОЛЮМБІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Ню Йорк. — У п'ятницю, 18-го квітня, у приміщеннях Earl Hall Колюмбійського університету, відбудеться забава, що її влаштовує Українська Студентська Громада при цьому університеті. Початок забави о год. 9-ій увечері. До танців приграватиме оркестра „Іскра". З уваги на страйк транспортових робітників в Ню Йорку, студентам не вдалось належно приготовитись до запляновaної мистецької програми і виставки, і їх відкликано.

ЗУСТРІЧ З РАЇСОЮ МОРОЗ

Гартфорд, Конн. — У неділю, 20-го квітня, тут у приміщеннях Народного Дому, о год. 4-ій по полудні відбудеться зустріч громадянства з Раїсою Мороз. Зустріч, яка включатиме слово Р. Мороз і коротку мистецьку програму, влаштовують 93-ій і 106-ий Відділи Союзу Українок Америки.

Увага! Увага!
Колеґи з VIII А кляси „Головної" гімназії, матуральний річник 1930!

Підготовляється
П'ЯТДЕСЯТИРІЧНИЙ МАТУРАЛЬНИЙ ТОВАРИСЬКИЙ

З'ЇЗД

на оселі біля Торонта, в ЛИПНІ 1980.
Просимо зголошуватися на адресу:
O. PYTLAR
87-73 95th Street
Woodhaven, N.Y. 11421
або тел.: (212) 846-1836

В пам'ять Покійної

св. п. Анни з Палідворів Паньків

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

по 25.00 дол. — Лариса і Любомир Зєлики, Наталка й Ігор Соневицькі;
по 20.00 дол. — Анна й Михайло Зєлики, д-р Мирослав і Ірина Рущицькі, Дмитро і Люба Парубчаки;
15.00 дол. — Богдан і Лідія Ластовецькі;
по 10.00 дол. — Володимир і Зеновія Сидораки, Роман й Ольга Гуглевичі, Михайло Шпонтак;
по 5.00 дол. — Ольга Соневицька, Лев Пришляк, Іван Гурик;
Василь і Марія Палідвори $100.00

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
Дорогої МАМИ, БАБЦІ та ПРАБАБЦІ

бл. п. СОФІЇ СТУПНИЦЬКОЇ

яка померла в Україні
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

25-го квітня 1980 р., о год. 8-ій ранку
в церкві св. Миколая у Вотервліт, Н. Й.

Син — БОГДАН з дружиною МАРІЄЮ
ВНУКИ та ПРАВНУЧКА

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в неділю, 13-го квітня 1980 року, у місцевому шпиталі, в Бет, Н. Й. упокоїлася в Бозі, на 73-му році життя,
наша Найдорожча
МАМА, БАБЦЯ І БРАТОВА

бл. п.

АННА РУСАК

з дому ГОЛУБЯК

уроджена 8-го липня 1906 р., в селі Горожанка, Зах. Україна.

ПОХОРОНИ — у середу, 16-го квітня 1980 р., о год. 10-ій ранку, з української католицької церкви Царя Христа в Бет, Н. Й. на місцевий цвинтар.

Горем прибиті:
доньки:
СТЕФАНІЯ ОЛІЙНИК з мужем ІВАНОМ та синами
ОКСАНА МАРВІН з мужем ТЕОДОРОМ та донькою
сини:
ЯРОСЛАВ з родиною
та ОСТАП з родиною
братова — СТЕФАНІЯ ГОЛУБЯК з родиною

Дня 20-го квітня 1980 року
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

Д-ра МАРКІЯНА КЛЮФАСА

фармакольоґа фірми Hoffmann-La Roche в Nutley, N.J.

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в Ґлен Спей, Н.Й., Пассейк, Н. Дж., Ютика, Н. Й., Аллентавн, Па., в Пряшові на Словаччині і у Лежахові, пов. Ярослав, Зах. Україна.

ДРУЖИНА, ДІТИ, ВНУКИ і РОДИНА

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ при Українській Православній Церкві в США

з великим сумом і жалем повідомляємо наші Парафіяльні Сестрицтва та все Українське Громадянство, що дня 12-го квітня 1980 року, упокоїлась в Бозі

сл. п.

ІЗІДОРА П. КОСАЧ БОРИСОВА

рідна сестра Лесі Українки та почесний член нашого Об'єднання.

Опечаленій Родині, складаємо наші сердечні співчуття.

Головна Управа Об'єднання

П О Д Я К А

З волі Всевишнього відійшов від нас
наш Найдорожчий ЧОЛОВІК І БАТЬКО та БРАТ

бл. п.

ТОМА КОРДУБА

В глибокій скорботі серця нашого дякуємо всім тим, що поспішили до нас у хвилинах нашого горя з порадою і поміччю. Зокрема дякуємо Всечеснішим Отцям, пароховi церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., о. Михайлові Кучмякові і о. Теодорові Форостілеві, другові молодечих літ Покійного, який спеціяльно прибув на цей похорон, за відправу похоронних обрядів і за відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку.

Дякуємо ближчій і дальшій Рідні, Знайомим і Приятелям, що віддали останню послугу Покійному в часі Панахиди і на похороні та численним Жертводавцям, які для вшанування пам'яті Покійного зложили пожертви на національні цілі.

РОДИНА

ГОЛОВНИЙ КОМІТЕТ ПІДГАЄЧАН

запрошує усіх Земляків і Прихильників на

ДРУГИЙ ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД

що відбудеться

у суботу, 24-го травня 1980 року
у залі Українського Катедрального Православного Храму Св. Покрови в Детройті, Міш, ЗСА
21931-9 Evergreen Road, Southfield, Mich. 48075
Tel.: (313) 356-9371

ПРОГРАМА

I. ДІЛОВА ЧАСТИНА

Год. 8:30-10:00 рано — Реєстрація
Год. 10:-12:00 дня — Відкриття. Вибір Президії і Комісій. Початок ділових нарад. Звітування.
Год. 12:00-1:00 по пол. — Обідна перерва.
Год. 1:00-4:30 по пол. — Дискусія над звітами. Звітування комісій. Вибір Комітету. Закінчення ділової частини з'їзду.
Год. 4:30-6:00 веч. — Перерва.

II. СВЯТКОВА ЧАСТИНА

Год. 6:30-7:30 веч. — Бенкет. Вокально-мистецька програма. Вечеря.
Год. 7:30-9:30 веч. — „Слово до Земляків"* — Відзначення Будівничих Видавничого Фонду. Вручення книг учасникам з'їзду.
Год. 9:00-12:45 рано — „Підгаєцькі Вечерниці".
Год. 12:45-1:00 рано — „До побачення".

*) До участи у з'їзді запрошені: Владика Ізидор Борецький, Єпископ Торонта, Дост. Едвард Р. Шраєр, Генеральний Говернор Канади.

Кімнати в мотелях, готелях від 34 дол. в гору (дві милі від місця з'їзду) замовляти:

The Telegraph House Motel, 23300 Telegraph Rl., Southfield, Mich. 48075. Tel.: (313) 358-1800.

Holiday Inn, 26555 Telegraph Rd., Southfield, Mich. 48075. Tel.: (313) 353-7700.

Romada Inn, 28225 Telegraph Rd., Southfield, Mich 48075. Tel.: (313) 355-2929.

В потребі додаткових запрошень на з'їзд або докладніших інформацій звертатися до Головного Комітету в Детройті (313) 271-0563.

Зголошення участи, просимо прислати до **10-го травня 1980 року.**

Сейнт Кетеринс схилився в пошані Героїням України

Мабуть немає другого народу, що мав би стільки жертв у боротьбі за свої права та незалежність, як українці. Тисячі відомих і невідомих наших братів і сестер поклали своє життя на вівтар Батьківщини. В місяці лютому майже всюди, де б'ється українське серце у вільному світі, наше жіноцтво відзначує Українську Жінку-Героїню.

У Сейнт Кетеринс 24-го лютого жіночі організації під проводом Комітету Українок Канади влаштували святкову академію в пошану Жінок-Героїнь. Анна Кузич коротким і змістовним словом відкрила академію. Рій старших юначок СУМ'у відспівав настоєву пісню „Виростеш ти, сину". Пластунка Леся Прокопець з музичним відчуттям відіграла на піаніні „Прелюд" музика Степового, та „Поему" муз. Богданова. 14-ий Курінь пластунок відспівав бадьоро „Не журіться, юні друзі" та „В горах грім гуде". Пластунка Михася Бабій продеклямувала гарно вірш „Вічна слава героям-борцям"!

Святочну доповідь виголосила Оксана Бризгун-Соколик з Торонта. Шановну доповідачку представила Володимира Прокопець. У своїй доповіді Оксана Соколик уміло пов'язала культ української героїні в минулому і сучасному. Доповідь була цікаво опрацьована, змістовна та прочитана з умінням, за що присутні повстанням з місць та гучними оплесками нагородили прелегентку.

Після доповіді хор „Гомін" під мистецьким керівництвом пані Наталки Процьків-Скипас прегарно заспівав „Гей, степами", „Гетьте, думи" і „За рідний край".

На закінчення юначки та юнаки СУМ-у з Рочестер та Сейнт Кетеринс під проводом Олі Король поставили інсценізацію „Кінгір". Добра рецитація, вдало підібрана музика, декорації та строї виконавців витворили потрясаюче враження загибелі 500 жінок у таборі Кінгіру.

Відспіванням національного гимну численні присутні закінчили цю добре підготовану та переведену академію.

Приємно тут відмітити, що на академії було присутніх багато чоловіків, які прийшли зі своїми дружинами й дітьми, що спільно вшанували Українську Героїню.

Марія Горбаль

Мистець В. Савчак...

(Закінчення зі стор. 1)

„Весняний ранок" — олія В. Савчака

мир на інше, „бож я всюди зазначую, — сказав маляр, — що коли я зміг навчитися кілька тисяч слів з англійського лексикону, то й іншим не повинно справляти труднощів правильно вимовляти моє ім'я, яке становить тільки одне слово, у чужій для них мові".

Володимир Савчак уже встановив за собою авторитет відомого маляра: його картини займають почесне місце в Національній Галереї в Мельборні, де він мав своїх сім індивідуальних виставок, починаючи з 1957 року, а крім цих ще дві відбулися у Алліс Спрінг, Австралія. В. Савчак є членом Австралійських Мистців та членом Австралійської галереї у Сіднею.

За тематикою картини В. Савчака можна розподілити на суто українську та австралійську: до першої входять композиції релігійного та історичного характеру і також портрети видатних мистців; до другої належать оригінальні австралійські краєвиди — ліси, дерева, квіти і портрети автохтонів тієї країни, життя і побут яких В. Савчак досліджував на протязі кількох років спільно з австралійським мистцем Альбертом Натімарою у Центральній Австралії у 1960-их роках. Уже від років наш мистець звернув своїми картинами увагу мистецьких австралійських кіл, здобуваючи дуже прихильну критику. Виконана ним запрестольна стіна Успення Пресвятої Діви Марії є оздобою храму в Ардірі на передмісті Мельборну.

Під сучасну пору В. Савчак живе у містечку Катумба, де він має своє мистецьке ательє. Характеристичним для нього є це, що коли в Чарльз Стейт Студіо в Карльтоні, Австралія, відбувалася виставка, яка призначила прибуток з продажу картин на досліди в боротьбі проти недуги рака, мистець передав туди свої картини, щоб і своїм вкладом причинитися для цієї гуманної цілі.

У розмові про свої враження, викликані його перебуванням в Америці, мистець сказав, що йому подобалася ця країна, а особливо Ню Йорк, який до цієї пори, доки він його не побачив, чомусь здавався — „задимленим, сірим містом". Він висловив також своє захоплення українською спільнотою у ЗСА - „якій притаманна сердечна українська гостинність" і рівном „видний широкий контакт із світом".

Метою приїзду Володимира Савчака до ЗСА є також бажання допомоги Фундації Катедри Українознавства в Австралії, в якій він є одним з директорів, та у видаванні журналу „Нотатки з Мистецтва" у Філядельфії, віддавши відсоток з продажу своїх картин на виставках.

БАЛЯНС НАШИХ...

(Закінчення зі стор. 1)

ну, але які тим не менше - як кажеться — радіють радощами, яких мало, та сумують смутками, яких багато, своєї „другої батьківщини", батьківщини своїх батьків — України; 2) у своїй більшості політичні емігранти під час і безпосередньо після Другої світової війни, які тепер мають найбільший голос в громаді, але які відносно мало цікавляться життям і справами своєї „прибраної батьківщини" Америки, та, вкінці, третя частина нашої громади, яка ще дуже незначна і яка щойно — можна б сказати — починає шукати собі місця під нашим громадським сонцем, натрапляючи на всілякі — також можна б сказати — „пригоди". Тільки справжня демократія, демократія в дії, а не тільки на словах, може нам допомогти всі ці наші сили відповідно охопити, збалянсувати і використати. Це й має на меті УДР, який об'єднує і активізує зокрема відповідні ідейні й інтелектуальні сили і головно на них опирає свою активність не так організаційного порядку, як радше ідейно-політичного впливу.

Представники УДР вважають, що коли мова про справді демократичне охоплення всіх цих трьох головних прошарків нашої громади, їхні цілі ідентичні з цілями, завданнями і практичним поступуванням УН-Союзу. Мавши це на увазі, вони одверто висловлювали свої думки і погляди на теперішню ситуацію в нашій громаді, зокрема у зв'язку із „суперечною резолюцією" УККА та підготовою до чергового Конгресу Українців Америки восени цього року. Під час розмови гості висловлювали також і докір „Свободі", що вона — на їхню думку — не приділює УДР стільки уваги, скільки мають у ній деякі інші угрупування. У висновку всі співрозмовці погоджувались, що тільки згадана вже справжня демократія, „демократія в дії", а не тільки на словах, може нас зблизити до нашої активної мети: мобілізації всіх наших сил і ресурсів на запевнення собі відповідного місця в країнах нашого поселення та видатної допомоги нашому українському народові в його змаганнях до волі і незалежності.

Баль дебютанток — початок святкування 25-ліття хору „Дніпро"

Дебютантки балю Клівлендського хору „Дніпро" (зліва направо): Орися Корлятович, Петсі Гурка, Іванка Оленчук, Дарка Пакуш, Христя Тимків, Леся Дармохвал, Катя Мартинюк, Надя Павлишин і Люба Завадівська.

Клівлендський хор „Дніпро" розпочав святкування свого срібного ювілею балем і традиційною презентацією дебютанток у суботу, 2-го лютого в залі астродому парафії св. Йосафата в Пармі, Огайо. Представлення дебютанток перевела Ольга Калушка, програму балю вів голова хору інж. Олег К. Мороз. Він представив гостям Ярему Цісарука з Детройту, соліста, який співав з оркестрою „Темпо", привітав дебютанток і зложив подяку усім прихильникам хору „Дніпро" за довголітню підтримку, без якої хор не міг би існувати, як незалежна організація. Голова хору висловив надію, що також і в майбутньому українська громада Клівленду буде сприяти дальшому існуванню хору.

Хор „Дніпро" заснувався восени 1955 року як вокально-мистецьке товариство і почав свою працю з чоловічими голосами, але у 1962 році доповнив свій склад жіночими голосами. З 1968 року при „Дніпрі" існує мала симфонічна оркестра, яка брала участь у важливіших виступах хору. У другій половині 60-их років хор „Дніпро" дійшов до своєї найкращої форми під мистецьким керівництвом Євгена О. Садовського, який від часу заснування хору безперервно є його диригентом. На жаль, у 70-их роках наступило деяке послаблення голосового складу хору, бо тих, що мусіли відійти, не було ким заступити, хоч добрих голосів у Клівленді ніколи не бракувало. Щойно під кінець минулого десятиліття занепад хору не тільки припинився, але наступило помітне відсвіження хору гарними молодими голосами, особливо у жіночому складі. Цього року з огляду на срібний ювілей хор ще підкріпився колишніми хористами, які стали неактивними, а тепер повернулися, щоб спільно відспівати цьогорічні концерти. Перший ювілейний концерт відбудеться в Клівленді в неділю, 27-го квітня, о год. 4-ій по полудні в авдиторії школи Brooklyn High School, 9200 Biddulph, Brooklyn, Огайо, де крім хору „Дніпро" виступить перший раз в Клівленді ансамбль з Шерон, Па., „Запорізькі танцюристи" під керівництвом К. Ворони. Додатковим відміченням 25-річчя хору є двоплатівковий альбом — монтаж із концертів хору за весь час його існування. Цей альбом уже підготований і появиться в скорому часі.

Хор „Дніпро" сподівається, що українські громади, а особливо хори в більших містах східньої Америки і Канади допоможуть хорові виїхати восени ц.р. з ювілейною програмою також до їхніх місцевостей. Адреса хору: Ukrainian Chorus „Dnipro" 2222 Arthur Ave. Cleveland, Ohio 44107. Tel.: (216) 521-5550.

Н. Н.

М. Мартинюк переобраний...

(Закінчення зі стор. 1)

гордістю, що скрентонська округа є однією з тих, які виконали на 100 відсотків свою організаційну квоту на 1979 рік. Всі Відділи Округи брали участь в минулорічній організаційній кампанії і приєднали нових членів, за що Округа одержала відзначення.

Признання Округі за організаційну працю висловив старший обласний організатор С. Гавриш, який у своєму слові говорив про користі членства в УНСоюзі, підкреслюючи братський і громадський характер тієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі, яка, у контрасті до приватних забезпеченевих установ, служить своїм членам і цілій громаді.

Д-р І. Флис подав загальну характеристику стану УНСоюзу під сучасну пору та з'ясував ряд проблем, які турбують Головний Екзекутивний Комітет. Він також висловив признання Окрузі за організаційні осяги, підкреслюючи, що із загального числа нових членів Пенсильванія зорганізувала одну третю.

У жвавій дискусії після доповідей учасники нарад заторкнули такі питання як пізна доставка „Свободи" поштою, редакційний склад в-ва „Свобода" тощо. Присутні також висловили побажання, щоб половина матеріялів в Альманаху УН-Союзу друкувалась англійською мовою.

Після дискусії відбулись вибори нової управи, склад якої запропонували І. Голик і В. Нагурний.

Розмови на союзові і громадські теми продовжувались під час перекуски, що її приготовили членкині Округи.

Великий день Марусі Бек

В особі д-ра Марусі Бек високосний рік дав нам людину, жінку непересічної вартости, сильну індивідуальність незламної волі й духа, витривалої і завзятої в боротьбі зі злом, в обороні правди. Її життєвий шлях — це одна суцільна скарбниця змагань, жертвенности і незвичайної сталости в обороні прав людини і нашого нескореного народу. В її серці горить велике стремління об'єднати зрізничковані погляди в одну гранітну скелю, об яку розбивалися б усі злі наміри, що провадять до розламу, на втіху ворогам. І рішучість, відвага та завзятість в обороні правди і покривджених стала змістом її життя.

Вихована на двох культурах: американській та українсько - европейській, стала повноправною громадянкою Америки і взірцевою Українкою. Американці належно оцінили її 20-річну працю в Міській управі Детройту, як радну і заступницю посадника міста.

27-го лютого ц.р. у Міській управі метрополітального Детройту в присутності влади міста, визначних українців і приятелів, разом 250 осіб, офіційно відкрито портрет Марусі роботи артиста-маляра Григорія Ткача. Портрет з нагоди „18-их" її уродин вивішено в „Залі нарад", де він залишиться назавжди, як першої жінки в Управі міста Детройту. Цей день проголосив посадник Янг „Днем Марусі Бек".

Заходом Об'єднання українського жіноцтва Детройту відбувся 2-го березня бенкет у честь д-ра Марусі Бек у залі Українсько-Американського осередку о 3-ій год. по полудні.

Тріюмфальний вхід Марусі з почотом привітала переповнена заля повстанням з місць, гучним аплявзом, тостом і „многоліття". Учениці Української вищої школи привітали хлібом і сіллю. Орхідею ювілятці припняла найстарша союзянка 97-річна Ірена Козаченко. Привітала Марусю від подруг шкільної лавки О. Гнатчук пільними квітами та писанкою трипільського взору, символу життєдайної України і високо обдарованого мистецтвом нашого нескореного народу від перших століть його існування. Відчитано було привіти: Стефи Надраги з Вашінгтону, Ірени Лихоліт з Клівленду, Слави Левицької з Ню Йорку та від щирих друзів — Оксани і Льва Щурів.

Ірена Левчук привітала Марусю безпосередньо листом. У привітах з України пробивається смуток і жаль за минулим, і радість, що наша дружба не розплилася в безмежних просторах і в бездонних надрах океану, але лишилася такою, як і була і буде назавжди. З жалем згадано покійних подруг, Дарію Сіяк-Кубійович і Орисю Шипайло-Бованко.

Головну промову відчитала голова Спілки Журналістів ЗСА Ольга Кузьмович. Незвичайно глибокий реферат, з хистом літературним написаний, подав докази про великі заслуги Марусі і невсипущої праці для добра і свідка нашого народу. Дуже влучно було виведене порівняння Марусі з Оленою Телігою. Маруся, як і Теліга виріклися теплого родинного затишку, посвятилися праці для народу: Олена згинула як героїня на жертівнику слави, а Маруся ціле своє трудолюбиве життя змагається безперебійно зі злом і стоїть на сторожі ідеї, за яку поклала своє життя Теліга. Бенкет відкрила голова комітетів, невтомна Емілія Запорожець. Проводила бенкетом мгр М. Квітковська. На головному столі звертав увагу присутніх прегарний поверховий торт з київською вишивкою з кораликів роботи п. Шумило.

Почесні гості з правого боку: представник жіноцтва Валентина Мушинська, яка вручила грамоту Марусі від СФУЖО, СУА, Просвіти і „Світової Федерації; Софія Гейзен, заступниця голови Окружної Ради СУА; М. Кафальський, директор виборчої компанії Рональда Регена, Лілієн Саймон від Республіканського комітету національних меншостей з привітом; д-р Гнатчук з дружиною; д-р Жуковський з дружиною; о. протопр. Ол. Биковець; Ірина Козаченко.

По лівому боці Солензантки Марусі: ред. Ольга Кузьмович; о. гумен Іннокентій Лотоцький; п. Вільям, колишній губернатор міста Гемтремк і суддя найвищого суду в Детройті з дружиною Ненсі; Козарен — посадник міста Гемтремк; Іван Корнійчук, комішенер повіту Вейн, передав грамоту. Лілієн Маколла, представниця Палати репрезентантів Мічигену зі сином сенатором Петріком, по привіті вручила грамоту стейтової столиці Лєнсінг. Естонець Реймонд Трала, заступник Комітету поневолених націй, Е. Запорожець, мгр М. Квітковська та Іван Бек.

Почесних гостей представили мгр Квітковська й Емілія Запорожець. Божі дари поблагословив о. ігумен Лотоцький. Мистецьку програму вела оперова співачка Наталія Носенко. „Концертний вальс" Миколи Лисенка виконала проф. Ірина Решетилович; деклямація „Мій любий краю" Одарки Могилянки — Галина Миронек, королева українського фестивалю 1979-1980 рр, студентка медицини, роджена в переступному році, вона вручила д-р Марусі Бек в'язанку квітів.

Народні пісні виконав молодечий квартет Капелі Бандуристів під керівництвом Петра Китастого. На бажання публіки наддаток жартівливих пісень викликав безжурний родинний настрій.

Від жіноцтва Канади вітала Марусю Бек сердечними словами за невсипущу працю Ірина Зелена. Вітали солензантку п-ні Дужа від Гарварду, д-р Жуковський від УККА, редактор Смик і інші.

Дар для д-р Марусі в сумі однієї тисячі долярів на конкурс „Українка" передано голові фундації проф. Марії Гарасевич, яка відчитала довший реферат про заслуги і працю Марусі і її брата Івана Бека.

Красномовне заключне слово Марусі було короною свята. Великим порадником і добродієм Марусі Бек в її кар'єрі є невтомний її брат Іван Бек, який ціле життя був для неї „ангелом хоронителем", додавав наснаги, висував вперед, підтримував на дусі, а сам залишався завжди в тіні. Щиру подяку Маруся Бек висловила всім виконавцям і присутнім на закінчення. Молитвою о. Биковця і співом „Ще не вмерла Україна" закінчено великий „День Марусі".

Орися Гнатчук

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПАВЛО КАНЯ, член УНС Відд. 22 Т-ва Доброї Волі в Чікаґо, помер 17 березня 1980 р. на 68-му р. життя. Нар. 1911 р. в Кліфтон Гайтс, Па.; членом УНС став у 1936 р. Залишив у смутку дружину Софію, сина Павла, доньку Александру і 7 внуків. Покійний був секретарем цього Відділу від 1937 до 1959 року. Похорон відбувся 20 березня 1980 р. цвинтарі св. Миколая в Дес Плейнс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Гелен Б. Олек, секр.

КАТЕРИНА ДАНЧАК, членка УНС Відд. 43 ім. Тараса Шевченка в Ґілсайд, Н. Дж., померла 20 березня 1980 р. на 67-му р. життя. Нар. 1913 р. в Діксон Сиії, Па.; членкою УНС стала у 1965 р. Залишила у смутку синів Евгена і Ярослава, 7 внуків, брата і чотири сестри. Похорон відбувся 24 березня на цвинтарі Ґлендейл в Беллевілл, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!
Володимир Сиваник, секр.

ТЕКЛЯ ФУҐА, членка УНС Відд. 321 свв. Петра і Павла у Феніксвілл, Па., померла 20 березня 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1892 р. в Україні; членкою УНС стала у 1915 р. Залишила у смутку синів: Стенлі, Йосифа, Івана і Степана; чотири доньки: Розу, Мері, Гелен і Софію, 15 внуків і 12 правнуків. Похорон відбувся 24 березня 1980 р. на укр кат. цвинтарі свв. Петра і Павла у Фенікс, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Дмитро Цюк, секр.

ЕМІЛЬ ПЕТРУСНИК, член УНС Відд. 29 Б-ва Преображення Господнє в Нантікок, Па., померла 21 березня 1980 р. на 65-му році життя. Нар. 1915 р. в Плейнс, Па.; членкою УНС стала в 1934 р. Залишила у смутку братів — Михайла і Франка, сестри — Ольгу, Марію і Марґарету, братанків і сестрінків. Похорон відбувся 24 березня 1980 р. на цвинтарі св. Марії в Даллас, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Ольга А. Маліщак, секр.

МИКОЛА КОШАК, член УНС Відд. 414 ім. през. Волошина в Ню Гейвен, помер 22-го березня 1980 року на 85-му р. життя. Нар. в 1894 р. в Косові; членом УНС став у 1950 р. Залишив у смутку дочки: Надію і Оксану, 3 внуків та правнуків. Похорон відбувся 25 березня на цвинтарі св. Лаврентія у Вест Гейвен.

Вічна Йому Пам'ять!
І. Телюк, секр.

МАРІЯ ЗАНКО, членка УНС Відд. 355 Т-ва Запорозька Січ в Ст. Джозеф, Мізурі, померла 24 березня 1980 р. на 85-му р. життя. Нар. 1894 р. в Кордиця Наслодовська, Україна; членкою УНС стала у 1933 р. Залишила у смутку синів: Івана і Стефана, дві дочки: Анну і Катерину, 2-ох внуків і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 26 березня 1980 р. на цвинтарі Маунт Олівет, Ст. Джозеф, Мізурі.

Вічна Їй Пам'ять!
Семен Гасяк, секр.

МАРІЯ ГОРБУЛИК, членка УНС Відд. 92 ім. Івана Франка в Портленд, Ореґон, померла 23 лютого на 60-му р. життя. Нар. 1920 р. Іннісфрі, Алта, Канада; членкою УНС стала 1957 р. Залишила у смутку чоловіка Миколу, доньку Одарку, двох братів: Василя й Омеляна, дві сестри: Катерину і Олену. Похорон відбувся 27 лютого 1980 р. на цвинтарі Лінкольн Меморіял Парк в Портленд, Ореґон.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

СТЕПАН ГОРНАТКО, член УНС Відд. 81 свв. Петра і Павла помер у березні 1980 р. на 69-му р. життя. Нар. 1911 р.; членом УНС став у 1944 р. Залишив у смутку дружину і 5 дітей. Похорон відбувся на цвинтарі Голі Крос.

Вічна Йому Пам'ять!
Антін Лукіянчук, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го КВІТНЯ 1980 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-ий Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. На річних зборах вибрано нову Управу в такому складі: І. Хомко, предс., Р. Галабурда, заст. предс., П. Головачук, фін. секр., І. Блиха, заст. фін. секр., Н. Михайлишин, кас., В. Марущак, рек. секр. Опікуни хворих: Анастазія Марущак — В. Оліярник. Прапорщики: С. Коваль — М. Тижбір. Мужі Довір'я: С. Задорожний — Т. Хомишак. Господар — Г. Романів. К. Комісія: Ю. Котляр, гол., Варвара Тижбір і М. Юрчинюк — члени. — В. Марущак, рек. секр.

СУБОТА, 26-го КВІТНЯ 1980 р.

ЧЕСТЕР, Па. Річні збори 388-го Відд., о год. 3-ій по пол., у помешканні секретаря при 1311 Гаршав Рд, Тобі Фарм, Брукгевен, Па. 19015. На порядку: відкриття, звіт Управи за 1979 р., звіт К. Комісії, дискусія над звітами, вибір нової Управи. Присутність усіх членів є обов'язкова. Коли на призначену годину не буде більшости членів, півгодини пізніше відбудуться збори з тими, що будуть присутні. — Управа Відділу.